

การส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

Extension and Development for Agricultural Learning Center in Prachuap Khiri Khan Province

จิตาพัชญ์ วัยสิน (Jitaphat Woysin)¹ เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (Chalemsak Toomhirun)² จินดา ขลิบทอง (Jinda Khlibtong)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร 2) การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และ 4) วิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ประชากร คือ คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 8 ศูนย์ จำนวน 134 ราย เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) คณะกรรมการ ศพก. ร้อยละ 68.66 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 57.89 ปี ส่วนมากจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน และเป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ 2) การดำเนินงานด้านเกษตรกรต้นแบบ ด้านแปลงเรียนรู้ ด้านฐานเรียนรู้ ด้านการให้บริการ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านศูนย์เรียนรู้ ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมาก 3) ปัญหาการดำเนินงาน ด้านการให้บริการ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านศูนย์เรียนรู้ ด้านเกษตรกรต้นแบบ ด้านแปลงเรียนรู้ ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ ด้านฐานเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ อยู่ในระดับน้อย 4) แนวทางการส่งเสริมและพัฒนา ศพก. ประกอบด้วย การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสร้างความพร้อมและเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ให้ตอบโจทย์ชุมชน การบริหารจัดการแบบเชื่อมโยงเครือข่าย แปลงใหญ่ เกษตรกรรุ่นใหม่ และบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานต่างๆ

คำสำคัญ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร การส่งเสริม การพัฒนา

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail keaw57ku66@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail artoom@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช e-mail arkjin@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study 1) general information of the agricultural learning center committees and the agricultural learning center 2) the operation of the agricultural learning center 3) problems and suggestions in the operation of the agricultural learning center 4) the analysis of the extension and development guidelines of the agricultural learning center. The population of this study was 134 agricultural learning center committees from 8 centers in Prachuap Khiri Khan province. Data were collected from the entire population with random sampling. Tool used in the data collection was interview forms. Data were analyzed by using statistics such as frequency distribution, percentage, mean, minimum value, maximum value, and standard deviation. The results of the research found that 1) 68.66% of the committees of the agricultural learning center (ALC) were male with the average age of 57.89 years, completed lower secondary education level, were village agricultural volunteers, and were members of the collaborative farming group. 2) The operation regarding model farmer, learning crop, and service were at the highest level while learning center, learning curriculum, and management were at the high level. 3) The problems in the operation regarding service were at the moderate level. For learning center, model farmer, learning crop, learning curriculum, learning base, and management, the problems were at the low level. 4) The extension and development guidelines of the ALC consisted of the modification of basic structure, the facilitation of materials and equipment, the readiness and appropriateness in the knowledge exchange for development, learning curriculum development to respond to community, the management which connect the collaborative farming network, young farmers, and the integration with other agencies.

Keywords: Agricultural Learning Center, Extension, Development

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

บทนำ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นศูนย์เรียนรู้ที่จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2557 ที่ต้องการให้มีศูนย์เรียนรู้การเกษตรในพื้นที่เพื่อให้เกษตรกรมีแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร โดยเน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร การเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพ ตลอดจนยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิตให้เป็นต้นแบบและเกิดผลสำเร็จในระดับชุมชน ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงมีนโยบายให้กรมส่งเสริมการเกษตรในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในระดับชุมชน อำเภอละ 1 ศูนย์ โดยการคัดเลือกศูนย์เรียนรู้ใช้หลักการวิเคราะห์พื้นที่ที่เศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning) ร่วมกับความต้องการของเกษตรกร จึงมีประเด็นการเรียนรู้ทั้งจากการพัฒนาและการปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามหลักของ Zoning เพื่อเป็นแหล่งศึกษาและเรียนรู้ของเกษตรกร และประชาชนที่สนใจในด้านการเกษตรจากสถานที่จริง ภายใต้หลักคิด “เกษตรกรพัฒนาเกษตรกรด้วยกันเองจึงจะเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน” (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2566)

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีคำขวัญประจำจังหวัดว่า “เมืองทองเนื้อเก้า มะพร้าวสับปะรด สวยสดหาดเขาถ้ำงามล้ำน้ำใจ” ซึ่งเป็นแหล่งปลูกพืชที่สำคัญทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ไม้ผล สับปะรด มะพร้าว ยางพารา และปาล์มน้ำมัน ตามลำดับ จากลักษณะภูมิศาสตร์ที่ตั้งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ขอบเขตของจังหวัดมีความยาวมาก จึงมีสภาพทางกายภาพและชีวภาพที่มีความแตกต่างและหลากหลาย กล่าวคือ พื้นที่ตั้งแต่อำเภอหัวหินถึงอำเภอกุยบุรี มีปริมาณน้ำฝนและความชื้นน้อยกว่าพื้นที่เขตอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ถึงอำเภอบางสะพานน้อย ส่งผลให้การเพาะปลูกพืชของเกษตรกรมีความแตกต่างกันตามสภาพพื้นที่ ดังคำกล่าวที่ว่า “สายเหนือพืชไร่ สายใต้ไม้ผล” (สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2564) ด้วยความแตกต่างในการทำการเกษตรตามสภาพภูมิศาสตร์และภูมิอากาศดังกล่าว เกษตรกรในพื้นที่จึงมีองค์ความรู้ เทคโนโลยี และภูมิปัญญาด้านการผลิตสินค้าเกษตรที่หลากหลาย สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 8 ศูนย์ครอบคลุมทั้ง 8 อำเภอ โดยมีชนิดสินค้า 4 ประเภท ได้แก่ สับปะรด มะพร้าว และเกษตรผสมผสาน มีเกษตรกรต้นแบบที่มีความรู้และประสบความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของแต่ละอำเภอ เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ผ่านแปลงเรียนรู้ โดยมีการกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ที่เกิดจากความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ และฐานการเรียนรู้ที่มีชุดองค์ความรู้ต่างๆ ให้ผู้ที่มีความสนใจสามารถเข้ามาเรียนรู้ทางวิชาการได้ ผ่านการเรียนรู้แบบเห็นของจริง แม้ว่าการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ที่ผ่านมาจะสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องแต่ยังพบว่าในด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ศพก. และการให้บริการของ ศพก. ส่วนใหญ่ยังพึ่งพาการขับเคลื่อนจากหน่วยงานของราชการเป็นหลัก (สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2565)

ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จึงได้ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในประเด็นบริบทเบื้องต้นของคณะกรรมการ ศพก. สภาพการดำเนินงานของ ศพก.ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการส่งเสริมและการพัฒนา ศพก. ให้สอดคล้องกับความต้องการของ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

เกษตรกรในพื้นที่ และเพื่อให้สามารถพัฒนาศูนย์เรียนรู้ผ่านการขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ศพก. ที่สามารถพึ่งพาตนเองในการจัดการทรัพยากรและให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะให้บริการและแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรตามความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างแท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
4. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

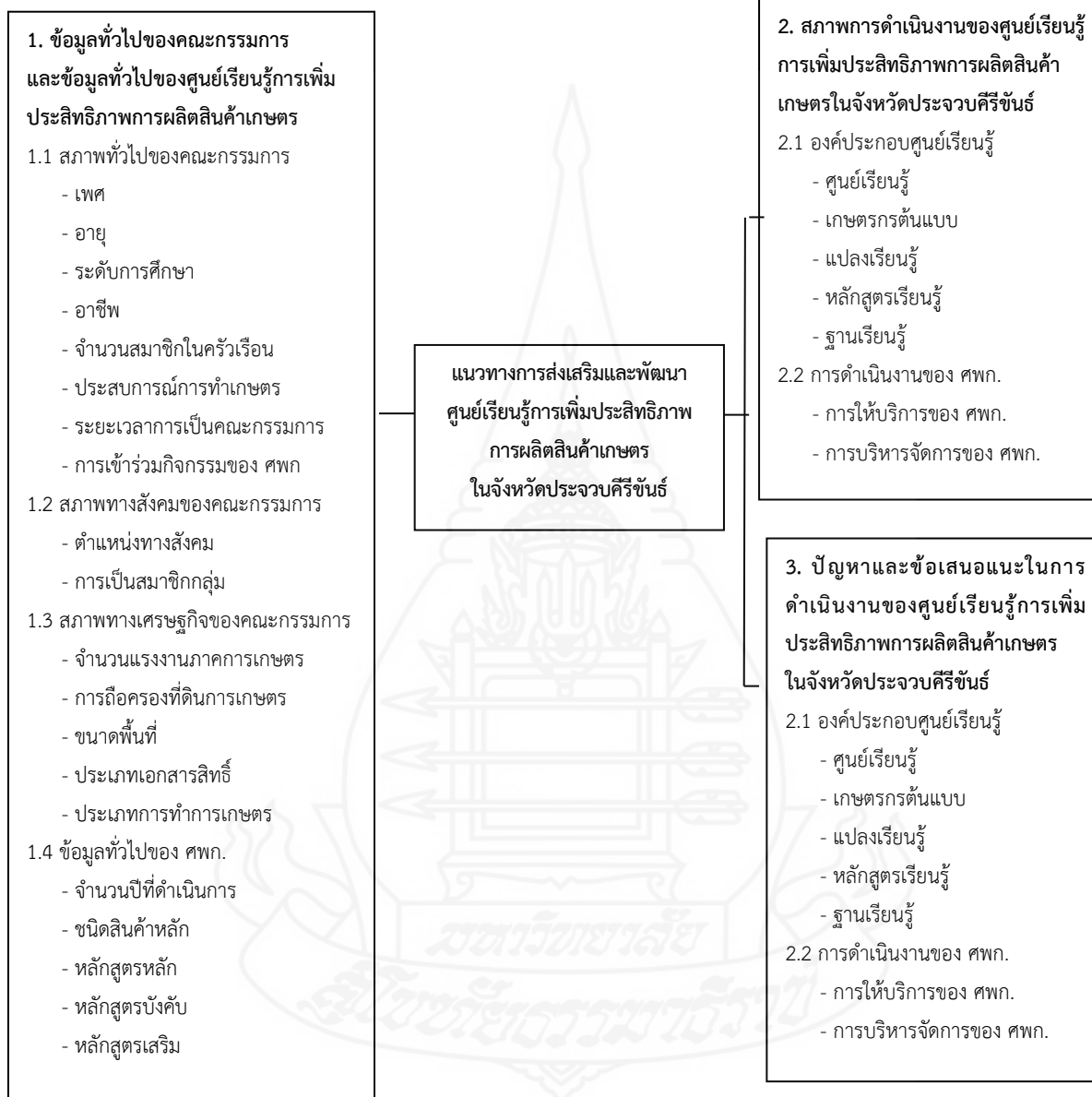

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร คือ คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 134 ราย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทุกฝ่ายโดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างลักษณะคำถามทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิด แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการและศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตอนที่ 2 การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการตรวจสอบความตรงในเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00 และตรวจสอบความเที่ยง (reliability consistency) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 ราย ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค ตอนที่ 2 การดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เท่ากับ 0.896 และตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เท่ากับ 0.982 จากนั้นจึงนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนเมษายน 2567 ถึงเดือนกรกฎาคม 2567 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดอันดับ การวัดระดับความคิดเห็นการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ของคณะกรรมการฯ โดยใช้ค่าน้ำหนักเฉลี่ย

ค่าคะแนน เฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

ค่าคะแนน เฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง มาก

ค่าคะแนน เฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ปานกลาง

ค่าคะแนน เฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง น้อย

ค่าคะแนน เฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง น้อยที่สุด

สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เชื่อมโยงเข้าสู่ตัวแปรตามกรอบแนวคิดการวิจัย จากนั้นนำผลการวิจัยจากตอนที่ 1 ถึง ตอนที่ 3 มาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิจัยเป็น 4 ตอน ตามผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1) คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ร้อยละ 68.7 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 57.89 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.14 คนต่อครัวเรือน ร้อยละ 75.4 ประกอบการเกษตร ร้อยละ 45.5 มีประสบการณ์ในการทำเกษตรเฉลี่ย 27.79 ปี มีระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ศพก. เฉลี่ย 6.3 ปี ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมของ ศพก. เฉลี่ย 5 ครั้งต่อปี ส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางสังคมเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหรือสารวัตรกำนัน และสมาชิก อบต.หรือเทศบาล ร้อยละ 61.2 เป็นสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ มีจำนวนแรงงานภาคการเกษตร เฉลี่ย 3 คนต่อครัวเรือน มีที่ดินการเกษตรเป็นของตนเองทั้งหมด ถือครองแบบโฉนดที่ดินประเภท นส.4 จ. ร้อยละ 64.6 กิจกรรมการเกษตรเป็นการทำสวน

2) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร มีการดำเนินงานมาแล้วเฉลี่ย 7.49 ปี โดยมีชนิดของสินค้าหลัก ร้อยละ 51.5 เป็นไร่นาสวนผสม หรือเกษตรผสมผสาน ร้อยละ 74.6 กำหนดหลักสูตรการเรียนรู้หลักเป็นด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิตหรือมาตรฐานการผลิต ร้อยละ 75.4 กำหนดหลักสูตรบังคับ ด้านการทำเกษตรผสมผสาน ร้อยละ 76.1 กำหนดหลักสูตรเสริม ด้านการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

2. สภาพการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ผลวิจัยพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.17) โดยให้ความสำคัญในระดับมากที่สุด ประกอบด้วย 2 ด้าน 1) องค์ประกอบศูนย์เรียนรู้ ได้แก่ เกษตรกรต้นแบบ มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้ และมีความสามารถในการเป็นวิทยากร (ค่าเฉลี่ย 4.43) ด้านแปลงเรียนรู้ มีความหลากหลายของเทคโนโลยีการผลิต วิธีการจัดการแปลงชนิดพืช (ค่าเฉลี่ย 4.41) ด้านศูนย์เรียนรู้มีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก (ค่าเฉลี่ย 4.37) ด้านฐานการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.21) 2) การดำเนินงาน ได้แก่ ด้านการให้บริการ การถ่ายทอดความรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.21) ส่วนด้านการบริหารจัดการของ ศพก. และด้านหลักสูตรเรียนรู้อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.18 และค่าเฉลี่ย 4.09) ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

(n= 134)

ประเด็น	ระดับการดำเนินงาน จำนวน (ร้อยละ)			
	ค่าเฉลี่ย	SD.	แปลผล	ลำดับ
องค์ประกอบศูนย์เรียนรู้				
1. เกษตรกรต้นแบบ	4.43	0.323	มากที่สุด	1
2. แปลงเรียนรู้	4.41	0.298	มากที่สุด	2
3. ศูนย์เรียนรู้	4.37	0.476	มากที่สุด	3
4. ฐานเรียนรู้	4.21	0.462	มากที่สุด	4
5. หลักสูตรการเรียนรู้	4.09	0.564	มาก	5
การดำเนินงานของ ศพก.				
1. การให้บริการ	4.21	0.462	มากที่สุด	1
2. การบริหารจัดการ	4.18	0.328	มาก	2
รวม	4.17	0.222	มาก	

การแปลผล 1.00-1.80 = น้อยที่สุด 1.81-2.60 = น้อย 2.61-3.40 = ปานกลาง 3.41-4.20 = มาก 4.21-5.00 = มากที่สุด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร พบว่าปัญหาระดับปานกลางในการดำเนินงานของ ศพก.ประเด็นด้านการให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.13) ที่ไม่สามารถให้บริการทางการเกษตรได้อย่างครอบคลุม และขาดการแก้ไขปัญหามาตรับเรื่องร้องเรียนด้านการเกษตร ส่วนปัญหาภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.56) ได้แก่ 1) ด้านฐานเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.84) 2) ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.51) 3) ด้านเกษตรกรต้นแบบ (ค่าเฉลี่ย 2.45) 4) ด้านการบริหารจัดการของ ศพก. (ค่าเฉลี่ย 2.39) และ 5) ด้านแปลงเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.17) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2 และเกษตรกรได้ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในประเด็น 1) สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสาธิตให้เพียงพอต่อการให้บริการ 2) สนับสนุนสัญญาณอินเทอร์เน็ตเพื่อใช้ในการสืบค้นข้อมูล 3) ปรับเวลาการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้สอดคล้องกับช่วงเวลาทำการเกษตร

ตารางที่ 2 ปัญหาในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

(n= 134)

ประเด็น	สภาพปัญหา จำนวน (ร้อยละ)			
	ค่าเฉลี่ย	SD.	แปลผล	ลำดับ
องค์ประกอบศูนย์เรียนรู้				
1. ฐานเรียนรู้	2.84	0.305	น้อย	1
2. หลักสูตรการเรียนรู้	2.51	0.276	น้อย	2
3. เกษตรกรต้นแบบ	2.45	0.258	น้อย	3
4. แปลงเรียนรู้	2.17	0.314	น้อย	4
5. ศูนย์เรียนรู้	1.97	0.601	น้อย	5
การดำเนินงานของ ศพก.				
1. การให้บริการ	3.13	0.116	ปานกลาง	1
2. การบริหารจัดการ	2.39	0.205	น้อย	2
รวม	2.56	0.115	น้อย	

การแปลผล 1.00-1.80 = น้อยที่สุด 1.81-2.60 = น้อย 2.61-3.40 = ปานกลาง 3.41-4.20 = มาก 4.21-5.00 = มากที่สุด

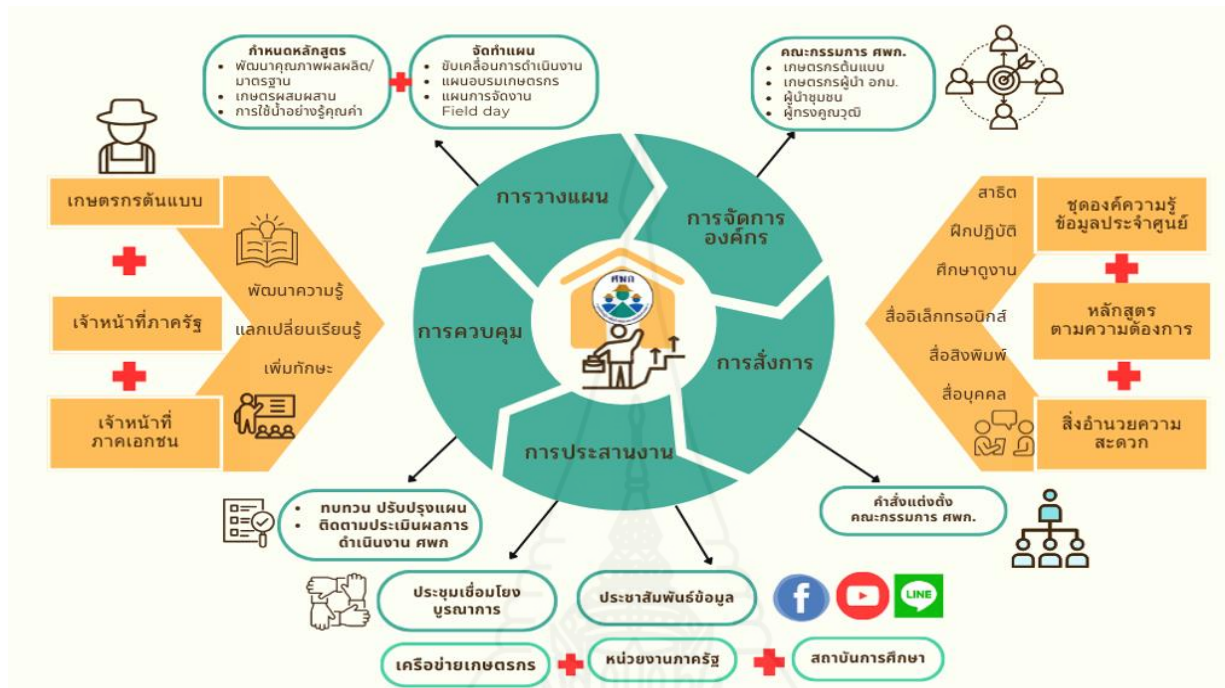
4. การวิเคราะห์แนวการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยจากตอนที่ 1 ถึงตอนที่ 3 มาทำการสังเคราะห์ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ได้แก่ วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มบุคคล และแบบมวลชน ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการบริหารจัดการของ เฮนรี ฟาโยล ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม ร่วมกับแนวคิดแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม กำหนดเป็นแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้ดังภาพที่ 2

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ภาพที่ 2 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

จากภาพที่ 2 แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือ เกษตรกรต้นแบบ คณะกรรมการ ศวก. และสำนักงานเกษตรอำเภอร่วมกัน วิเคราะห์ศักยภาพของ ศวก. เพื่อวางแผนการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 จัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (แผนราย ศวก.) แผนการเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำของ ศวก. ประจำปี และแผนการจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field day)

1.2 กำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ของ ศวก. หลักสูตรหลัก ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิตและมาตรฐานการผลิต หลักสูตรบังคับ ด้านการทำเกษตรผสมผสาน หลักสูตรเสริม ด้านการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า และจัดทำเป็นแผนการเรียนรู้ และแผนการฝึกอบรมของเกษตรกร ที่จะเข้ามาเรียนรู้ที่ ศวก.

2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ แต่งตั้งคณะกรรมการ ศวก. ระดับอำเภอ วาระ 4 ปี ประกอบด้วย เกษตรกรต้นแบบ เป็นประธาน เกษตรกรผู้นำ อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน เกษตรกรศูนย์เครือข่าย ผู้แทน ศบท. ผู้ทรงคุณวุฒิ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ประสานงาน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศวก. ในด้านการสนับสนุน สิ่งอำนวยความสะดวก องค์กรประกอบ ศวก. ชุดข้อมูลและองค์ความรู้ สื่อการเรียนรู้ต่างๆ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

3. การบังคับบัญชาสั่งการ (Commanding) คือ เกษตรกรต้นแบบ ศพก. ในฐานะประธาน ศพก. ใช้ภาวะผู้นำ ร่วมกับการจูงใจในการทำให้คณะกรรมการ ศพก. ทำงานตามหน้าที่ของตนเอง โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน เพื่อให้ ศพก. เป็นศูนย์เรียนรู้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

4. การประสานงาน (Coordinating) คือ การบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการ ศพก. กับเครือข่ายเกษตรกร ผู้นำชุมชน หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานท้องถิ่น ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา ในพื้นที่ โดยการประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดในการดำเนินงาน องค์ความรู้ และทรัพยากร ร่วมกัน

5. การควบคุม (Controlling) คือ ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และการให้บริการ ของ ศพก. ทบทวนแผนการดำเนินงานและกิจกรรมต่างๆ เพื่อปรับปรุง แก้ไขสู่ภารกิจของ ศพก. ประเมินผลเพื่อให้ทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของศูนย์

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยในประเด็นสำคัญ ได้ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

1) สภาพทั่วไปของคณะกรรมการ ศพก. ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการ ศพก. ร้อยละ 68.66 เป็นเพศชาย ร้อยละ 35.82 มีอายุเฉลี่ย 57.89 ปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.14 คน ร้อยละ 75.4 ประกอบการเกษตรร้อยละ 45.5 มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรเฉลี่ย 27.79 ปี ร้อยละ 30.6 เป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน รองลงมาร้อยละ 8.2 เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน/สารวัตรกำนัน และสมาชิก อบต./เทศบาล ซึ่งสอดคล้องกับ ธนัญญา ปานนิล (2562, น.479) ศึกษาการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จังหวัดกระบี่ คณะกรรมการฯ ร้อยละ 75.0 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 54 ปี ร้อยละ 81.3 ประกอบอาชีพหลักทำการเกษตร อภิปรายได้ว่า คณะกรรมการ ศพก. มีอายุเฉลี่ยค่อนข้างสูง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร ซึ่งเป็นอาชีพที่ทำสืบทอดกันมาตั้งแต่รุ่นพ่อแม่ จึงทำให้เกษตรกรมีประสบการณ์การทำ เกษตรเฉลี่ยสูงถึง 27.79 ปี และเนื่องจากคณะกรรมการ ศพก. มาจากการคัดเลือกผู้แทนภาคการเกษตรที่มีองค์ความรู้ด้าน การเกษตร และมีจิตอาสาทำงานและสามารถถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรได้

2) สภาพทั่วไปของ ศพก. มีการดำเนินงานมาแล้วเฉลี่ย 7.49 ปี ชนิดของสินค้าหลัก ร้อยละ 51.5 เป็นเกษตร ผสมผสาน ร้อยละ 74.6 มีหลักสูตรการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิตและมาตรฐานการผลิต ร้อยละ 75.4 กำหนด หลักสูตรบังคับ ด้านการทำเกษตรผสมผสาน ร้อยละ 76.1 กำหนดหลักสูตรเสริม ด้านการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า สอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการเกษตร (2566, น. 2) กำหนดเป้าหมายหลักในการพัฒนา ศพก. ที่มุ่งเน้นให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย และได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

2. สภาพการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานของ ศพก. ด้านองค์ประกอบศูนย์เรียนรู้ มีระดับการความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกประเด็น สอดคล้องแนวคิดของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2563) กล่าวว่าศูนย์เรียนรู้มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ 1. เกษตรกรต้นแบบ เป็นเกษตรกรเจ้าของแปลงเรียนรู้ ทำหน้าที่เป็นวิทยากรถ่ายทอด องค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในอาชีพการเกษตรตั้งแต่การผลิต การบริหารจัดการ จนถึงการตลาดที่ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ในชุมชน 2. แปลงเรียนรู้ เป็นแปลงผลิตสินค้าเกษตรของเกษตรกรต้นแบบ ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์ในการสาธิตวิธีดำเนินการและผลสำเร็จ ให้แก่เกษตรกรในชุมชนได้เรียนรู้ 3. หลักสูตรการเรียนรู้ เป็นชุดเนื้อหาวิชาที่ตอบโจทย์และประเด็นปัญหาทางการเกษตรของชุมชนที่ร่วมกันกำหนดขึ้นโดยเกษตรกรต้นแบบ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง 4. ฐานเรียนรู้เป็นจุดเรียนรู้กิจกรรมเฉพาะเรื่องที่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนรู้ เพื่อใช้แสดงของจริง และใช้ในการฝึกปฏิบัติ ให้ผู้เรียนรู้ได้เห็นและนำไปปฏิบัติต่อเนื่องได้ ด้านการดำเนินงานของ ศพก. พบว่าผลการดำเนินงานของ ศพก. ด้านการให้บริการของ ศพก. มีการให้บริการด้านการเกษตรต่างๆ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ มาศวิภา เตโช (2562, 114) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี ด้านการบริหารจัดการ ของ ศพก. พบว่าการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการของ ศพก. ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในประเด็นมีการประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานร่วมกับศพก. สอดคล้องกับ สุพรรณ บุตรด้วง (2560, น. 113) พบว่า สภาพการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพในจังหวัดหนองบัวลำภู ด้านการบริหารจัดการ ศพก. ประเด็นมีการประสานงานและเชื่อมโยงการทำงานกับเครือข่าย อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า คณะกรรมการ ศพก. ใช้กลไกหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน เพื่อบริหารจัดการโดยเน้นการประชุมเชื่อมโยงการทำงานร่วมกับเครือข่ายเพื่อให้เกิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ต่างๆ ปกษาหารือ เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันในการวิเคราะห์ศักยภาพของ ศพก. เพื่อร่วมกันกำหนดแผนการดำเนินงาน แผนการฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรที่จะเข้ามาเรียนรู้

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาในการดำเนินงานของ ศพก. โดยภาพรวมมีปัญหาลดอยู่ในระดับน้อย แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบปัญหาระดับมากที่สุด ในประเด็นการให้บริการที่ไม่สามารถให้บริการทางการเกษตรได้อย่างครอบคลุม และขาดการแก้ไข ปัญหาและรับเรื่องร้องเรียนด้านการเกษตร สอดคล้องกับ มาศวิภา เตโช (2562) และ สุพรรณ บุตรด้วง (2560) อภิปรายได้ว่า ด้านการบริการทางการเกษตรที่ไม่สามารถให้บริการได้อย่างครอบคลุมนั้น อาจเกิดจากวางแผนและกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่ยังไม่ชัดเจน การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่อาจยังไม่ทั่วถึง เนื่องจากการกำหนดแผนการดำเนินงานและแผนการให้บริการของ ศพก. มีคณะกรรมการ ศพก. ร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอเป็นผู้กำหนด ดังนั้น คณะกรรมการ ศพก. จึงควรประสานผู้นำชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายในการให้บริการ ตั้งแต่การถ่ายทอดความรู้ในประเด็นต่างๆ ให้สอดคล้องตามความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่อย่างแท้จริง โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและข้อมูลของ ศพก. ให้เกษตรกรในพื้นที่ได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง ผ่านสื่อที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของเกษตรกรมากขึ้น ด้านการแก้ปัญหาเรื่องร้องเรียน การส่งต่อปัญหาต่างๆ ควรบูรณาการกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา และควรกำหนดแผนการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ติดตามประเมินผลผู้มาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลที่ได้รับมาปรับปรุงพัฒนาการให้บริการของ ศพก. ให้มีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยสรุปเป็นข้อเสนอแนะใน 2 ประเด็น ได้แก่ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป เพื่อเป็นประโยชน์และแนวทางให้แก่ผู้สนใจได้ศึกษาต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

ผลการวิจัยพบว่า ด้านการให้บริการของ ศพก. ยังไม่สามารถให้บริการทางการเกษตรได้อย่างครอบคลุม ขาดการแก้ไขปัญหาและรับเรื่องร้องเรียนด้านการเกษตร ดังนั้น คณะกรรมการ ศพก. จึงควรมีการวางแผนและกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานให้มีความชัดเจน ตั้งแต่การถ่ายทอดความรู้ ให้สอดคล้องตามความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร การแก้ปัญหาเรื่องร้องเรียน การส่งต่อปัญหาต่างๆ แบบบูรณาการกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยควรมีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเพื่ออำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร และประเมินผลการดำเนินงานของ ศพก. เพื่อระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของศูนย์

1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ยค่อนข้างสูง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจึงควรเลือกใช้เนื้อหาด้านวิชาการ และวิธีการในการส่งเสริมการเกษตรที่เข้าใจได้ง่าย เช่น การสาธิต การฝึกปฏิบัติ การศึกษาดูงานเพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังนั้น นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบโครงการ ศพก. ในทุกระดับ ควรมีการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานอยู่เสมอเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้มากขึ้นและควรมีการหาความรู้เพิ่มเติมโดยเรียนรู้ด้วยตนเอง ผ่านแหล่งความรู้ต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อกิจกรรม สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และสื่อสังคมออนไลน์

1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน

1) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการของ ศพก. ด้านการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลของ ศพก. ยังมีน้อย ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์ข้อมูลของ ศพก. ในแต่ละพื้นที่ผ่านสื่อที่สามารถเข้าถึงเกษตรกรได้ง่าย เช่น สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อสังคมออนไลน์ ให้มีความทันสมัย เพื่อให้เกษตรกรได้รับรู้รับทราบถึงข้อมูล และองค์ความรู้ของ ศพก. จนเกิดความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อเข้ามาศึกษาเรียนรู้ใน ศพก.

2) ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนการดำเนินงานของ ศพก. จากหน่วยงานภาครัฐ ควรมีการประชุมวางแผนร่วมกันกับเกษตรกรต้นแบบ เพื่อกำหนดทิศทางและเป้าหมายของการพัฒนา ศพก. ร่วมกัน โดยพิจารณาจากความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่เพื่อให้การสนับสนุนนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป กำหนดได้เป็น 2 เรื่อง ดังนี้

2.1 ควรทำการศึกษาในเรื่อง ศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้เข้ารับการอบรม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ ศพก. เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนา ศพก. ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรทำการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการพัฒนา ศพก. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับ กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยและนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ร่วมกับเชิงปริมาณเพื่อต่อยอดงานวิจัยได้แนวทางการพัฒนา ศพก.

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร (2566) คู่มือการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร.

กรุงเทพมหานคร : กรมส่งเสริมการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2563) ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยการบริหารงาน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2563. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ธนิษฐา ปานนิล. (2562). การพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จังหวัดกระบี่. การประชุมวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 57 สาขาส่งเสริมการเกษตรและเคหกรรมศาสตร์, 479-487

มาศวิภา เตโซ (2562) “แนวทางการพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี

สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (2565) สรุปผลการดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปี 2565 ประจวบคีรีขันธ์ : สำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.

สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (2564). แผนพัฒนาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ.2566-2570.จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ : สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.

สุพรรณ บุตรดั่ง (2560) "แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดหนองบัวลำภู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี